

מחלוקת לשם שמים!

אבות ה', יז

כל מחלוקת שהיא לשם שמים, סופה להתקיים.

ושאינה לשם שמים, אין סופה להתקיים.

איזו היא מחלוקת שהיא לשם שמים? זו מחלוקת הלל ושמאי.

ושאינה לשם שמים? זו מחלוקת קרח וכל עדתו.

ר' מנחם בן שלמה למשפחת המאירי (1249 - 1315) מגדולי מפרשי התלמוד. תושב העיר פרפיניאן שבקטלוניה (כיום בדרום מערב צרפת).

חיבורו המרכזי הוא פירושו לתלמוד - "בית הבחירה". כתב ספרים רבים, והיה אחד מגדולי המחברים בתולדות ישראל. על אף היותו של המאירי איש תלמוד והלכה מובהק, הוא גילה עניין בפילוסופיה ובמדע. המאירי הושפע במיוחד ממשנתו של הרמב"ם.

ר' מנחם המאירי:

"כל מחלוקת שהיא לשם שמים, סופה להתקיים וכו'". יש לתמוה איך ראוי לומר על מחלוקת שיתקיים והרי עכ"פ לא יתקיים אלא אחת מן הדעות שחלקו עליהם, ומילת 'מחלוקת' כולל הב' צדדים, ואין ראוי לומר דהמחלוקת יתקיים!?

מה קשה למאירי בלשון המשנה?

רבי יצחק עראמה (ק"פ 1420 - רנ"ד 1494), "בעל העקידה", היה מחכמי ספרד בדור הגירוש. שימש **רב וראש ישיבה** בצפון ספרד. באותה תקופה הוכרחו יהודי ספרד לבקר ב**כנסיות** ולהקשיב לדרשות **הכמרים** שהיו מדברים בסגנון פילוסופי מרשים. בעקבות זאת ראה רבי יצחק עראמה צורך לסדר ולהרצות את דרשותיו לפי הסגנון הפילוסופי. לאחר זמן קיבץ את הדרשות וערך את ספרו המפורסם **עקידת יצחק**, שיצא במהדורות רבות ושימש דוגמה להרבה דרשנים אחריו עד כדי שאמרו ש"כל ספרי הדרשנים בדורות שלפנינו שותים ממיומי".

רבי עובדיה מברטנורא (נולד בערך בשנת 1440, שנת פטירתו בערך 1530), **רב** ממוצא **איטלקי**, נודע בעיקר בשל **פירושו למשנה**. יצא לא"י ב-1485 ובמהלך מסעו עבר **בסיציליה ובמצרים**. בשנת רמ"ח (1488) הגיע ל**ירושלים** ונתמנה בה לראש הקהילה היהודית, אותה ביסס וחיזק מבחינה רוחנית וחומרית. תושביה היו עניים ואפילו לא היו להם **ספרי תורה**. קבור ב**נחל קדרון** סמוך ל**הר הזיתים**, מול **מעייני הגיחון בירושלים**.

עקידת יצחק - שער עח

מה הפרש בין מחלוקת שמאי והלל למחלוקת קורח ועדתו, אחר שהכת האחת בשתי המחלוקות כוזבת?

... כי הם אמרו שכל מחלקת שהוא כמחלקת הלל ושמאי, **שניהם מודים בעיקר המצוה והעבודה לשמים, אלא שחולקין בענין הגעתה**, הנה התכלית הטוב ההוא שהמה מסכימים עליו הוא האמת המשותף המקיים דברי שניהם.

ר' עובדיה מברטנורא

כל מחלוקת שהיא לשם שמים סופה להתקיים - ואני שמעתי, פירוש "סופה", תכליתה והמבוקש מעניינה.

והמחלוקת שהיא לשם שמים, התכלית והסוף המבוקש מאותה מחלוקת להשיג האמת, וזה מתקיים, כמו שאמרו מתוך הויכוח יתברר האמת, וכמו שנתברר במחלוקת הלל

וזה סבה לשיזכרו בשוה בכל מקום, ונושאים ונותנים עליהם "מאי טעמא דבית שמאי" "מאי טעמא דבית הלל" וכדומה. וכמו שאמרו על כלל חכמי התלמוד וכתותיהן "הללו מטהרין והללו מטמאין, הללו פוסלין והללו מכשירין ... ואלו ואלו דברי אלהים חיים" (עירובין י"ג:).

ושמאי שהלכה כבית הלל.

ומחלוקת שאינה לשם שמים, תכלית הנרצה בה היא בקשת השררה ואהבת הניצוח, וזה הסוף אינו מתקיים, כמו שמצינו במחלוקת קורח ועדתו שתכלית וסוף כוונתם היתה בקשת הכבוד והשררה והיו להיפך.

"סופה להתקיים" – סופה של מה להתקיים? מה יתקיים ב"מחלוקת לשם שמים" לפי דעת ר' עובדיה מברטנורא, ומה יתקיים לדעת ר' יצחק עראמה?

עולת ראי"ה - הראי"ה קוק, עמוד של

"תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם"

הסבר את מחשבת הטעות לגבי השלום.

יש טועים שחושבים, שהשלום העולמי לא יפנה כי-אם ע"י צביון אחד בדיעות ותכונות. וא"כ כשרואים ת"ח חוקרים בחכמה ודעת תורה, וע"י המחקר מתרבים הצדדים והשיטות, חושבים שבהם הם גורמים למחלוקת והפך השלום.

מהי הדרך הנכונה להשגת האמת לפי הרב קוק?

ובאמת אינו כן! כי השלום האמתי אי אפשר שיבוא לעולם כי-אם דוקא ע"י הערך של רבוי השלום. הרבוי של השלום הוא, שיתראו כל הצדדים וכל השיטות, ויתבררו איך כולם יש להם מקום, כל אחד לפי ערכו מקומו וענינו. ואדרבא גם הענינים הנראים כמיותרים או כסותרים, יראו כשמתגלה אמתת החכמה לכל צדדיה. שרק ע"י קיבוץ כל החלקים וכל הפרטים, וכל הדעות הנראות שונות, וכל המקצעות החלוקים, דוקא על ידם יראה אור האמת, והצדק, ודעת ד', יראתו, ואהבתו, ואור תורת אמת.

מדוע דוקא בדרך זו תושג האמת לפי הרב קוק?

על-כן "תלמידי חכמים מרבים שלום" כי במה שהם מרחיבים ומבארים ומילדים דברי חכמה חדשים, בפנים מפנים שונים, שיש בהם רבוי וחילוק ענינים, בזה הם מרבים שלום, שנאמר "וכל בניך למודי ד'", כי כולם יכירו שכולם גם הפכים בדרכיהם ושיטותיהם כפי הנראה, המה כולם למודי ד', ובכל אחת מהנה יש צד שתתגלה על ידה ידיעת ד' ואור אמתו, "ורב שלום בניך".

כיצד "תלמידי חכמים מרבים שלום"?

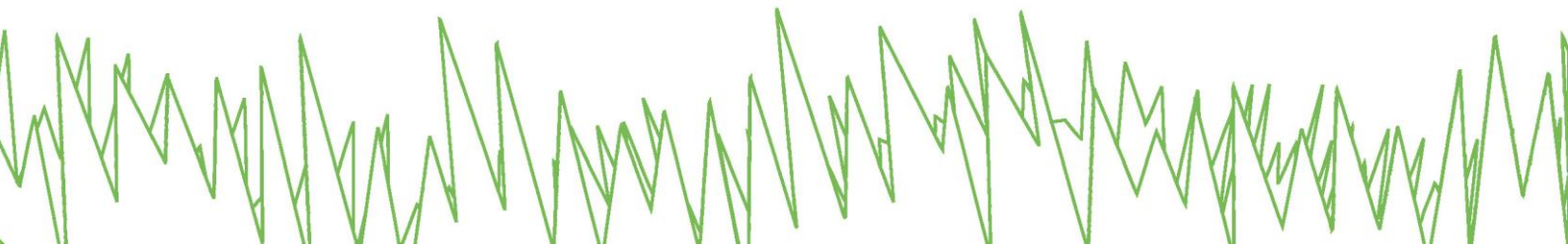

בבלי ברכות דף נח

תנו רבנן: הרואה אוכלוסי ישראל אומר "ברוך חכם הרזים", שאין דעתם דומה זה לזה ואין פרצופיהן דומים זה לזה.

[הרב אברהם יצחק הכהן קוק](#) (1865 - 1935), היה [הרב הראשי האשכנזי](#) הראשון בארץ ישראל, [פוסק](#), [מקובל](#) ו**הוגה דעות**. נחשב לאחד מאבות [הציונות הדתית](#).
הרב קוק עלה לארץ ישראל בתרס"ד, (1904) בתקופת [העלייה השנייה](#) ופיתח משנה פילוסופית-קבלית אוהדת ביחס ל**ציונות** ו**ליישוב החדש**. נתמנה לרבן של [יפו](#) ו**המושבות** ואחר כך לרבה האשכנזי של [ירושלים](#). הקים את [הרבנות הראשית לארץ ישראל](#) בה כיהן כרב הראשי האשכנזי הראשון, וכן ייסד את [ישיבת מרכז הרב](#).

